

RAPPORT ÖVER
ARKEOLOGISK FÖRUNTERSÖKNING

DEL AV BOPLATS, AS 174

GÖTEBORGS KOMMUN

1991

GÖTEBORGS ARKEOLOGISKA MUSEUM

RAPPORT ÖVER ARKEOLOGISK FÖRUNDERSÖKNING.
DEL AV BOPLATS AS 174

SAMMANFATTNING

Med anledning av planerad husbyggnation på och strax SO om stenåldersboplatsen As 174 gjorde arkeologiska museet en förundersökning. I 14 provgropar påträffades 61 flintavslag, 4 st redskap samt mer än 3 kg övrig flinta. Fynden daterar boplatsen delvis till tiden före 7200 BP.

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens beslut nr: 220-3781-91

Uppdragsgivare: Anders Jonsson

Läge: Villa Dalfrid, Askims sn, Göteborgs kn (fig 1).

Ekonomisk karta: 6B 8d

Koordinater i rikets nät: X 6391,9 / Y 1268,2

Grävningsorsak: Planerad husbyggnation

Grävningsinstitution: Göteborgs arkeologiska museum

Grävningstid: 91-03-27 -- 91-03-28

Undersökt yta (extensiv): 6400 kvm

Antal arkeologtimmar i fält: 38

Platsledare: Johan Wigforss

PLATSEN FÖRE UNDERSÖKNING

Villa Dalfrid utgörs av en stor trävilla som används som privatbostad. Villan byggdes år 1906. Den är belägen i en stor sänka med omgivande berg. Villan ligger i den norra delen av sänkan, i västra delen finns ett övergivet växthus. Strax norr om växthuset fanns tidigare en trädgårdsmästarbostad. Boplatsen som delvis förundersöktes var belägen i den västra delen av sänkan, i en mindre dalgång som gick upp mellan två bergskrön. Höjden över havet varierade mellan 13-18 m ö h på boplatsen. Innan Villa Dalfrid med tillhörande trädgård byggdes var marken i sänkan sannolikt odlad. Det är troligen också orsaken till det mäktiga matjordslager som bildats i sänkan och till de många sentida fynd som påträffades i matjorden. Det område som begränsats som boplats var skadat i den östra delen till följd av schaktning i samband med byggandet av växthuset (fig 2).

GRÄVNINGSIAKTTAGELSER

Husbyggnationen planerades att ske i södra kanten av boplatsen och strax SO därom. Av den anledningen koncentrerades förundersökningen till det området. 13 st provgropar grävdes längs en sträcka av knappt 100 m (fig 2). Groparna var 50 x 50 cm stora med varierande djup. I några provgropar där fynden var relativt många separerades olika fyndnivåer. Så skedde i provgrop 3 och 14. Nedan följer en dokumentation av de olika groparnas innehåll (jfr fig 2) bortsett från fynden vilka redovisas i fyndtabellen.

Provgrop 1

0-20 cm Fylle med huggen sten, tegel och diverse skräp blandat med matjord.
20 cm - Lerig sand och sandig lera.

Provgrop 2

Gropen innehöll till största delen fyllnadsmassor

Provgrop 3

0-25 cm Sandblandad jord delvis innehållande recenta fynd
25-60 cm Sand med sten och någon lera

Provgrop 4

0-20 cm Sandig matjord
20 cm - Lerig sand och sandig lera

Provgrop 5

0-25 cm Matjord
25-50 cm Omrörda jordlager

Provgrop 6

0-40 cm Matjord
40 cm - Lerig sand

Provgrop 7

0-50 cm Matjord
50cm - Lera

Provgrop 8

0-35 cm Matjord innehållande recent fyndmaterial
35 cm - Mjåla som någon dm ner blir kornig

Provgrop 9

0-35 cm Matjord innehållande recent fyndmaterial
35 cm - Mjåla

Provgrop 10

0-50 cm Matjord innehållande recent fyndmaterial
50 cm - Lera

Provgrop 11

0-35 cm Matjord
35 cm - Ljus fin sand

Provgrop 12

0-20 cm Matjord
20 cm - Berg

Provgrop 13

0-35 cm Matjord blandad med grus och småsten
35 cm - Lera

Provgrop 14

0-20 cm Matjord innehållande recent fyndmaterial.
20-30 cm Grus innehållande flintavslag. Lagret
tycktes vara intakt och ej omrört.
Flintavslagen var delvis svallade.
30 cm - Grus och stenar 15-20 cm stora

TOLKNING OCH DATERING

I flera av provgroparna fanns endast matjord följt av lera. I andra gropar fanns sand eller lerig sand under matjorden. Matjorden och sanden innehöll i några gropar små mängder flintavslag och avslag med retusch eller stycke med tillhuggning (se fyndtabellen). I samtliga provgropar fanns övrig flinta. Sammanlagt i alla groparna påträffades 338 st bitar övrig flinta till en vikt av 3342 gram. Den övriga flintan utgjordes av små stenar och några större klumpar. De var endast i sällsynta fall tillslagna och hade ofta kvar en cortexyta. Flintkvalitén på den övriga flintan varierade men var oftast dålig, dvs att den heterogena och ofta mörka flintan med en fettglänsande yta nästan saknades. Flintan var ofta svallad och vitpatinerad. Den övriga flintan som påträffades i provgroparna tillvaratogs ej.

I hälften av provgroparna påträffades recenta fynd i matjorden. De härrör sannolikt från den tid då marken ytnyttjades för jordbruk och senare för trädgårdsodling. Flintavslag som fanns i matjorden bör ha plöjts upp från den underliggande stenåldersboplatsen.

Något fler flintavslag påträffades i provgroparna 3, 10 och 14 än i de övriga groparna. Det kan förklaras av att dessa tre gropar var belägna längst åt NV, dvs längst in på den markerade boplatsen (fig 2). Även redskapen i form av avslag med retusch och stycke med tillhuggning låg på eller strax intill den markerade boplatsytan. Spår av anläggningar eller kulturlager fanns inte i någon av groparna.

Fynden som gjordes vid förundersökningen är otillräckliga för en noggrannare datering av boplatsen. Det går endast

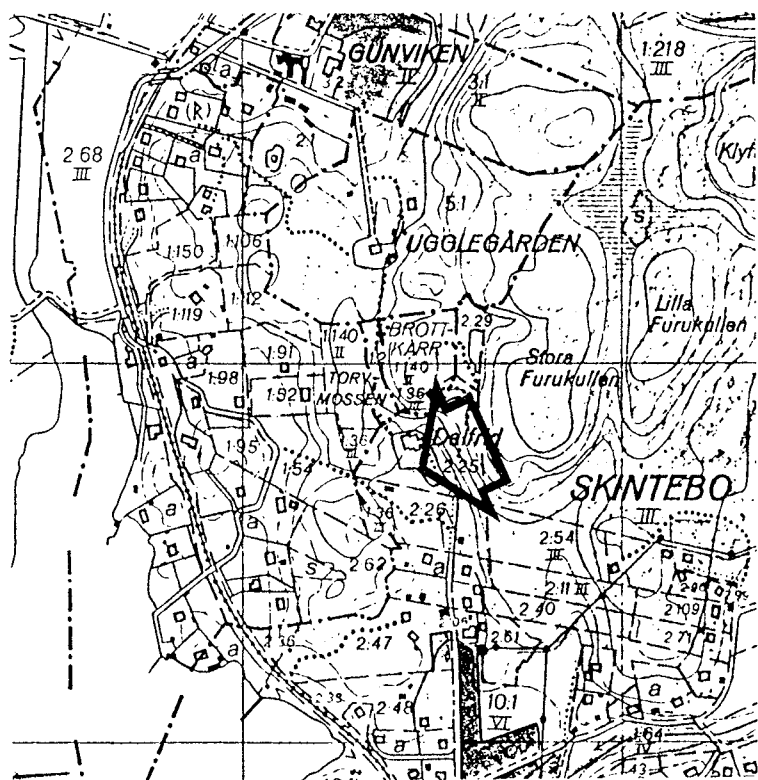
att konstatera att den delvis utnyttjats under mesolitikum. Det framgår av att en del av flintan var svallad och vitpatinerad och bör ha slagits före den postglaciala transgressionens maximum omkring 7200 BP. Boplatsen var även belägen på en sådan nivå över havet att den kan ha varit strandbunden under mesolitikum.

Den nu genomförda förundersökningen föranleder ingen ytterligare undersökning.

Fig 1.
Ovan: Undersöknings-
platsen markerad på den
topografiska kartan,
skala 1:50 000.

Till höger: Pilen anger
var undersökningen ägde
rum. Ekonomiska kartan,
skala 1:10 000.

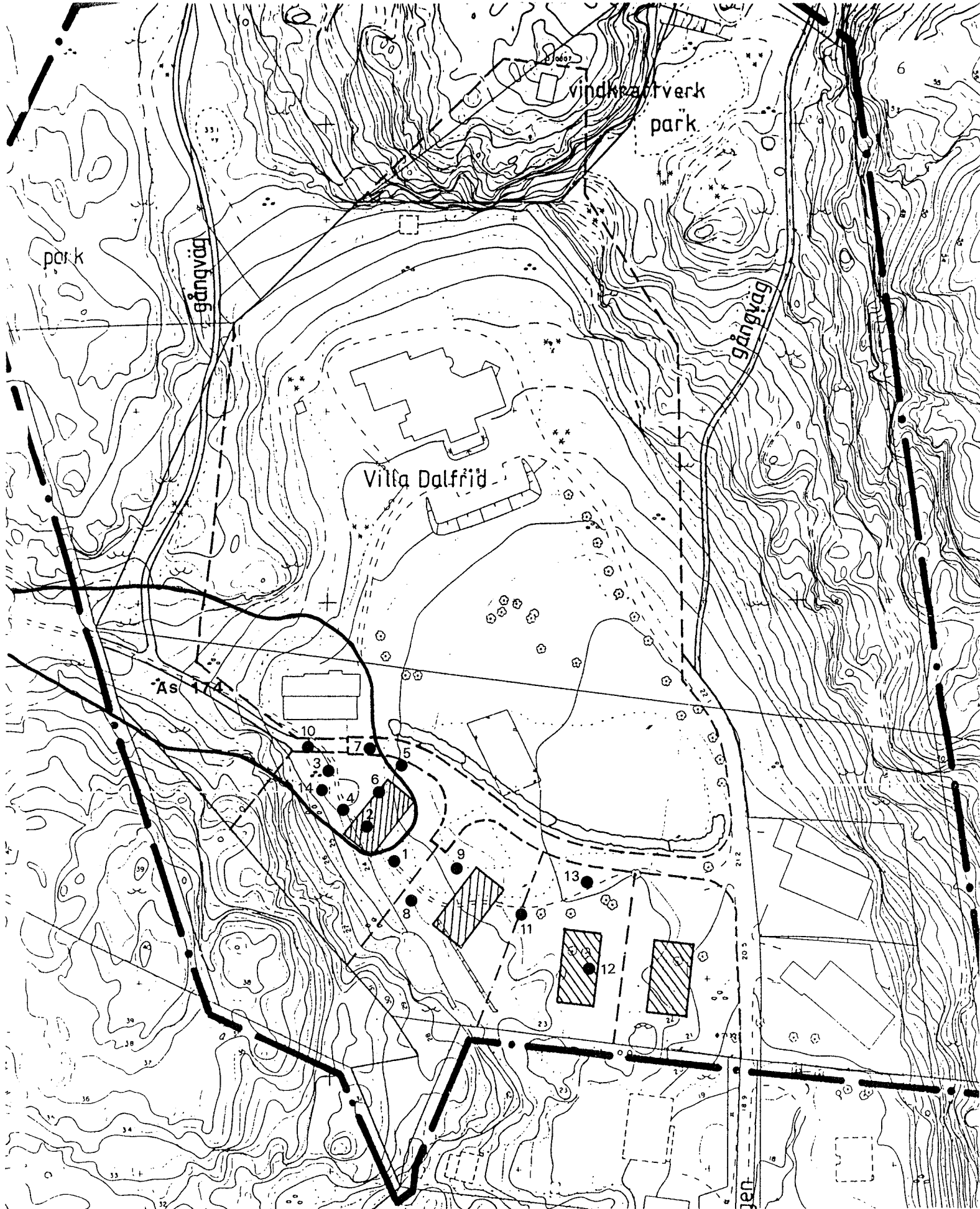

Fig 2.
Begränsningen av stenåldersboplatsen As 174 (heldragen linje) samt läget för provgroparna som grävdes vid förundersökningen. De skrafferade rektanglarna markerar lägena för de planerade husen.

FYNDTABELL

Inv. nr.	Fynd nr.	FYNDUPPGIFT	Spån		Avslag		Splitter		Övrig flinta		Redskap, kärnor och övrigt material. St, gr
			st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	
49698:											
1	1	Ytplockat SO om f d växthus till- hörigt Villa Dalfrid.			3	2					
2	2	Provgrop 2			3	3					
3	3	Provgrop 3 0-25 cm			6	73					
4	3	"									Avslag med retusch, 1 st, 5 gr
5	4	25-60 cm			12	53					
6	5	Provgrop 4			1	2					
7	6	Provgrop 6			3	14					
8	6	"									Avslag med retusch, 1 st, 8 gr
9	7	Provgrop 7			1	1					
10	8	Provgrop 8			1	18					
11	9	Provgrop 9			1	20					
12	9	"									Stycke med tillhuggning, 1 st, 32 gr
13	10	Provgrop 10			10	14					
14	11	Provgrop 11			2	47					
15	12	Provgrop 12			1	27					
16	13	Provgrop 14 0-20 cm			6	29					
17	14	20-30 cm			10	72					
18	15	"									Avslag med retusch, 1 st, 3 gr
19	16	30cm -			1	18					

SAMMANFATTNINGSTABELL

FLINTA	St	St
Skivvyxa		Skedskrapa
Skivmejsel		Kniv
Kärnyxa		Stickel
Slipad yxa - Mejsel		Spån med inhak
A. Spetsnackig		Avslag med inhak
B. Spetsnackig, förarbete		Spån med retusch
C. Tunnackig		Mikrospån med retusch
D. Tunnackig, förarbete		Avslag med retusch
E. Tjocknackig		Kärnborr
F. Tjocknackig, förarbete		Stycke med tillhugning
G. Håleggad		Kombinerat redskap
H. Håleggad, förarbete		Knacksten
I. Tunnbladig		Övrigt redskap
J. Tunnbladig, förarbete		Plattformskärna
K. Yxa med utsvängd egg		A. Konisk kärna med en plattform
L. Yxa med utsvängd egg, förarbete		B. Kölformig kärna med en plattform
M. Yxa av obestämbart typ		C. Övrig kärna med en plattform
N. Yxa av obestämbart typ, förarbete		D. Ensidig kärna med två motstående plattformar
O. Mejsel		E. Cylindrisk kärna med två motstående plattformar
P. Mejsel, förarbete		F. Övrig kärna med två el flera plattformar
Q. Fragment av slipad yxa/mejsel		Bipolär kärna
R. Avslag av slipad yxa/mejsel		Övrig kärna
Mikrolit		Kärnfragment
A. Lancett		A. Plattformsavslag
B. Segment		B. Sidofragment
C. Trekant		C. Ryggspån
D. Trapets		Mikrospånkärna
E. Rektangel		A. Konisk mikrospånkärna med en plattform
F. Rombisk		B. Handtagskärna med en plattform
G. Övrig mikrolit		C. Övrig mikrospånkärna med en plattform
Hullingspets		D. Cylindrisk mikrospånkärna med två plattformar
Eneggad spets		E. Övrig mikrospånkärna med två plattformar
Tvåreggad spets		F. Fragment av mikrospånkärna
Tångespets		Mikrostickel
Spånpilspets med tånge		Spån
A. Becker typ A		Korta spånfragment
B. Becker typ B		Mikrospån
C. Becker typ C		Avslag
D. Becker typ D		Splitter
Flathuggen spets		Övrig flinta (ej tillvaratagen)
A. Med tånge		BERGART
B. Utan tånge		ÖVRIGT
Borrspets		
Övrig retuscherad spets		
Dolk		
A. Lomborg typ I		
B. Lomborg typ II		
C. Lomborg typ III		
D. Lomborg typ IV		
E. Lomborg typ V		
F. Lomborg typ VI		
G. Obestämbart typ		
Skära		
Flathugget redskap av obestämd typ		
Eldslagningssten		
Spånskrapa		
A. Enkel		
B. Dubbel		
Rundskrapa		
Avslagsskrapa		
A. Enkel		
B. Dubbel		

GÖTEBORGS ARKEOLOGISKA MUSEUM

Arkeologiska undersökningar i Göteborgs
kommun - rapport

Författare: Ulf Ragnesten

Redaktion: Ulf Ragnesten
Johan Wigforss

Renritning: Ferenc Schwetz

Utskrift och
montering: Inger Redebratt

Göteborg i april 1993